

FNV-offensief op de tweesprong tussen kansrijk en kansloos

Een kritische beschouwing

Deel 1: over het FNV-offensief

De hoofdlijnen van deze notitie zijn rond de jaarwisseling opgesteld. De kritische analyse is daarbij gebaseerd op de openbare publicaties die op dat moment voorhanden waren.

Na 13 januari 2018 lijkt onder druk van het FNV-Ledenparlement een 'koerswijziging' plaats te vinden. Toch blijven analyse en conclusies actueel. Uitgangspunten en eisenpakket van het FNV Offensief zijn niet of nauwelijks aangepast, de drie in deze notitie aangevoerde randvoorwaarden voor succes vragen nog steeds om ingevuld te worden.

De FNV lanceert in 2018 een 'offensief voor fundamentele verandering'. Dat staat begin januari prominent op de voorpagina van de FNV-website¹. Bijna eerbiedig geformuleerd met dubbele hoofdletters: 'Ons Offensief'²

Is er reden voor een *vakbondsoffensief*? Absoluut, in elk geval als je kijkt naar wat 'Den Haag' allemaal van plan is onder Rutte III.

- Allereerst de inkomens- en vermogensverdeling. Het lijkt er sterk op dat het credo "*de rijken worden rijker en de armen worden armer*"³ door het Christelijk-Liberale kwartet in een hogere versnelling wordt gezet. Via verhoging van het lage Btw-tarief, afschaffen van dividendbelasting voor bedrijven, via grote stappen richting een vlaktaks, lagere winstbelasting. Dwarssliggen als Europa belastingontwijking wil aanpakken past ook in dat plaatje. Allemaal in het voordeel van de superrijken in dit land, van multinationals, grootaandeelhouders en financiers. Kort en goed: de balans tussen kapitaal en arbeid slaat verder door in het voordeel van de factor 'kapitaal', en de daarmee verbonden maatschappelijke klasse.
- Vervolgens de doorgeslagen flexibilisering van de arbeidsmarkt: *lippedienst* aan het terugdringen daarvan, maar praktische maatregelen die nagenoeg niets voorstellen...of ons nog verder van huis brengen.
- Tot slot het fenomeen marktwerking: dat alleen het 'snelle geld' hiermee gediend is, ten koste van baanzekerheid, vakmanschap, kwaliteit en duurzaamheid, en wellicht is dit ook de (nauwelijks gecamoufleerde) bedoeling van *akela Rutte* en zijn ploeg.

Maar het gaat verder. De insteek van Rutte III is namelijk allesbehalve nieuw, integendeel. Wat deze regering gaat uitvoeren, borduurt volop voort op 'de race naar beneden' die door werkgevers en politiek, door neoliberale economen en andere predikers van ongebreidelde marktwerking, al meer dan 35 jaar lang over werknemers wordt uitgestort.

Kortom: werk aan de winkel voor de FNV, hoog tijd voor een (tegen)offensief.

Op 13 januari is het FNV-offensief in Utrecht van start gegaan. Als op die zaterdag dag één ding duidelijk wordt is het dit: de achterban van de FNV vindt een vasthoudend offensief tegen de race naar beneden bikkelhard nodig.

De ambities van het FNV-bestuur met dit offensief zijn torenhoog. Doel is *de diepere oorzaken van de race naar beneden aan te pakken* en daardoor *fundamentele en duurzame veranderingen in de samenleving tot stand te brengen*.

¹ ...en daarna op de startpagina van de aan het offensief gewijde 'actiesite'

² <https://www.fnv.nl/over-fnv/ons-werk/acties-campagnes/het-offensief/>

³ Tegenstanders verwijzen naar de zogenaamde Gini-coëfficiënt voor inkomensverschillen om aan te tonen dat het wel meevalt: Nederland is qua inkomensverschillen een Europese middenmoter en inkomensverschillen nemen minder snel toe dan elders. Dezelfde Gini-coëfficiënt, maar dan voor de vermogensontwikkeling, vertelt een héél ander verhaal:

<https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2017/37/miljonairs-in-cijfers-2015>. Meer tekst, uitleg en nuance in De Correspondent: <https://decorrespondent.nl/55/hoe-groot-is-de-ongelijkheid-in-nederland/6850758035-ac1320cb>

Voor een succesvol (tegen)offensief, zelfs een met minder verreikende ambities, gelden minstens drie *onmisbare* randvoorwaarden.

1. Het blootleggen van de 'diepere oorzaken' van die race naar beneden. Om 'het kwaad' aan te pakken, moet je de oorzaken en achtergronden goed weten te doorgronden en durven benoemen.
2. Een goede *vertaling van je analyse in vakbondseisen*: concreet, aansprekend, en 'met focus' . Dit laatste betekent: keuzes maken ter vergroting van de doelgerichtheid.
3. Een solide 'campagneopbouw': *hoe* voer je de strijd om de gewenste veranderingen te realiseren? Via enkele demonstratieve acties in Utrecht, Amsterdam en den Haag? Of via een 'lange adem'-opbouw, vertrekkend vanuit bedrijven en instellingen, de plaats waar werknemers de race naar beneden aan den lijve ondervinden?

Worden die drie randvoorwaarden op dit moment gerealiseerd? Nee! In de hierop volgende notities zal dit oordeel onderbouwd worden.

16 januari 2018

Jan Verhagen

Beleidsadviseur bij Industriebond FNV/ FNV Bondgenoten/ FNV tussen 1995 en 2016

Vakbondskaderlid van 1974 tot heden